Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

27. travnja 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Intelektualno vlasništvo – Direktiva 2004/48/EZ – Mjere, postupci i pravna sredstva potrebna radi osiguranja provedbe prava intelektualnog vlasništva – Pravo na informaciju – Procesna legitimacija – Potreba prethodnog dokazivanja postojanja prava intelektualnog vlasništva”

U predmetu C-628/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska), odlukom od 21. srpnja 2021., koju je Sud zaprimio 11. listopada 2021., u postupku

TB

uz sudjelovanje:

Castorama Polska sp. z o.o.,

„Knor” sp. z o.o.,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, D. Gratsias, M. Ilešič (izvjestitelj), I. Jarukaitis i Z. Csehi, suci,

nezavisni odvjetnik: A. Rantos,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za društvo Castorama Polska sp. z o.o., M. Markiewicz, M. Mioduszewski i Z. Ochońska, *radcowie prawni*,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za austrijsku vladu, A. Posch i G. Kunnert, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: poljski

– za Europsku komisiju, S. L. Kalėda i U. Małecka, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 17. studenoga 2022.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 8. stavka 1. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL 2004., L 157, str. 45., i ispravak SL 2004., L 195, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.).

2 Zahtjev je upućen u okviru postupka koji je pokrenula osoba TB i kojim se traži da se Castorami Polska sp. z o.o., društvu sa sjedištem u Varšavi (Poljska), i „Knoru" sp. z o.o., društvu sa sjedištem u Gliwicama (Poljska), naloži da pruže informacije o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga kojima se povređuje pravo intelektualnog vlasništva za koje TB tvrdi da je njegov nositelj.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/48

3 U skladu s uvodnim izjavama 10., 13., 17. i 19. Direktive 2004/48:

„(10) Cilj je ove Direktive usklađivanje zakonodavnih sustava radi osiguravanja visoke, jednake i istovrsne razine zaštite [intelektualnog vlasništva] na unutarnjem tržištu.

[…]

(13) Potrebno je odrediti područje primjene ove Direktive što je šire moguće kako bi se obuhvatila sva prava intelektualnog vlasništva pokrivena odredbama Zajednice u ovom području i/ili nacionalnim pravom dotične države članice. Unatoč tome, ovaj zahtjev ne utječe na mogućnost, onih država članica koje to žele, da prošire, u unutarnje svrhe, odredbe ove Direktive kako bi obuhvatile radnje koje uključuju nepošteno tržišno natjecanje, uključujući parazitske kopije ili slične aktivnosti.

[…]

(17) Mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni ovom Direktivom trebali bi se odrediti u svakom slučaju na takav način da se propisno vodi računa o posebnim značajkama tog slučaja, uključujući i posebna obilježja svakog prava intelektualnog vlasništva i, kada je primjereno, namjernu ili nenamjernu prirodu povrede.

[…]

(19) Budući da autorsko pravo postoji od samog stvaranja djela i ne zahtijeva formalnu registraciju, primjereno je usvojiti pravilo propisano člankom 15. Bernske konvencije [za zaštitu književnih i umjetničkih djela, potpisane u Bernu 9. rujna 1886. (Pariški akt od 24. srpnja 1971.) u verziji koja proizlazi iz izmjene od 28. rujna 1979.], koje predviđa pretpostavku prema kojoj se autor književnog ili umjetničkog djela smatra autorom ako je njegovo ime navedeno na djelu. Slična mogućnost trebala bi se primijeniti na nositelje srodnih prava jer je često slučaj da je nositelj određenog prava, kao što je proizvođač fonograma, taj koji će tražiti zaštitu prava i koji će se upustiti u borbu protiv piratskih radnji."

4 Članak 1. te direktive, naslovljen „Predmet", glasi:

„Ova se Direktiva odnosi na mjere, postupke i pravna sredstva potrebna radi osiguranja provedbe prava intelektualnog vlasništva. Za potrebe ove Direktive, pojam ‚prava intelektualnog vlasništva' uključuje prava industrijskog vlasništva."

5 U poglavlju II. navedene direktive, naslovljenom „Mjere, postupci i pravna sredstva", članak 3., naslovljen „Opća obveza", u stavcima 1. i 2. određuje:

„1. Države članice propisuju mjere, postupke i pravna sredstva potrebne za osiguravanje provedbe prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenih ovom direktivom. Te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti pošteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, ili nametati nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odlaganja.

2. Te mjere, postupci i pravna sredstva također moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvraćati od povrede te se moraju primjenjivati na takav način da se izbjegne stvaranje zapreka zakonitoj trgovini i da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe."

6 Člankom 4. te direktive, naslovljenim „Osobe ovlaštene za podnošenje zahtjeva za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava", predviđa se:

„Kao osobe koje su ovlaštene zatražiti primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava iz ovog poglavlja države članice moraju priznati:

(a) nositelje prava intelektualnoga vlasništva, u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(b) sve druge osobe koje su ovlaštene koristiti ta prava, a posebno stjecatelje licencije, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(c) tijela za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(d) profesionalne organizacije za zaštitu prava kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava."

7 Člankom 6. Direktive 2004/48, naslovljenim „Dokazi”, u stavku 1. određuje se:

„Države članice osiguravaju da, na zahtjev stranke koja je predočila razumno dostupne dokaze dovoljne da podupru njezine tvrdnje, i koja je, potkrjepljujući te tvrdnje, navela dokaze koji su pod kontrolom suprotne stranke, nadležna sudska tijela mogu narediti da suprotna stranka predoči takve dokaze, podložno zaštiti povjerljivih informacija. Za potrebe ovog stavka, države članice mogu odrediti da nadležna sudska tijela kao razuman dokaz smatraju razuman uzorak znatnog broja primjeraka djela ili bilo kojeg drugog predmeta zaštite.”

8 Člankom 7. te direktive, naslovljenim „Mjere za očuvanje dokaza”, u stavku 1. propisuje se:

„Države članice osiguravaju da čak i prije početka postupka za donošenje odluke o meritumu, nadležna sudska tijela mogu, na zahtjev stranke koja je predočila razumno dostupne dokaze kako bi poduprla svoje tvrdnje da je njezino pravo intelektualnog vlasništva povrijeđeno ili da će biti povrijeđeno, narediti brze i učinkovite privremene mjere radi očuvanja relevantnih dokaza u vezi s navodnom povredom, podložno zaštiti povjerljivih informacija. Takve mjere mogu uključivati detaljni opis, s uzimanjem uzoraka ili bez njega, ili fizičku zapljenu robe kojom se čini povreda te, u odgovarajućim slučajevima, materijala i sredstava koja se koriste u proizvodnji i/ili distribuciji te robe, kao i dokumente koji se na nju odnose. Te se mjere poduzimaju, ako je potrebno i bez prethodnog saslušanja druge stranke, osobito kada bi svako odlaganje moglo uzrokovati nepopravljivu štetu nositelju prava ili kada postoji očita opasnost od uništenja dokaza.

Kad se mjere za očuvanje dokaza usvoje bez prethodnog saslušanja druge stranke, zainteresirane stranke se obavješćuju, bez odlaganja najkasnije nakon izvršenja mjera. Preispitivanje, koje uključuje i pravo na saslušanje, održava se na zahtjev zainteresiranih stranki u razumnom roku nakon obavješćivanja o mjerama, kako bi se odlučilo hoće li mjere biti izmijenjene, ukinute ili potvrđene.”

9 Članak 8. navedene direktive, naslovljen „Pravo na informaciju”, u svojem stavku 1. određuje:

„Države članice osiguravaju da, u okviru postupaka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva i kao odgovor na opravdan i razmjeran zahtjev tužitelja, nadležna sudska tijela mogu narediti da informaciju o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga koje povrjeđuju prava intelektualnog vlasništva treba pružiti počinitelj povrede i/ili bilo koja druga osoba:

(a) za koju je utvrđeno da na komercijalnoj razini posjeduje robu koja povrjeđuje pravo;

(b) za koju je utvrđeno da se na komercijalnoj razini koristi uslugama koje povrjeđuju pravo;

(c) za koju je utvrđeno da na komercijalnoj razini pruža usluge koje su korištene u aktivnostima koje povrjeđuju pravo;

ili

(d) koju je osoba iz točki (a), (b) ili (c) navela kao osobu koja je sudjelovala u proizvodnji, izradi ili distribuciji robe ili pružanj[u] usluga.”

10 Članak 9. te direktive, naslovljen „Privremene mjere i mjere predostrožnosti”, u stavcima 1. i 3. propisuje:

„1. Države članice osiguravaju da sudska tijela mogu, na zahtjev podnositelja zahtjeva:

(a) izdati protiv navodnog počinitelja povrede privremeni sudski nalog usmjeren na sprečavanje neposredne povrede prava intelektualnog vlasništva, ili na zabranu, na privremenoj osnovi i uz, kada je prikladno, plaćanje kazne kada je tako predviđeno nacionalnim pravom, daljnje vršenje navodnih povreda tog prava, ili podlijeganju takvog vršenja daljnje povrede polaganjem jamstva koje bi nositelju prava trebalo osigurati naknadu štete; privremeni sudski nalog pod istim uvjetima također može biti izdan posredniku čije je usluge koristila treća stranka za povredu prava intelektualnog vlasništva; nalozi protiv posrednika čije je usluge koristila treća stranka za povredu autorskog ili srodnih prava obuhvaćeni su Direktivom 2001/29/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)];

(b) narediti zapljenu ili predaju robe za koju se sumnja da povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva u svrhu sprečavanja njezina ulaska ili njezina kretanja trgovačkim kanalima.

2. U slučaju povrede koja je počinjena na komercijalnoj razini, države članice osiguravaju da, ako oštećena strana pruži dokaze o okolnostima koje bi mogle ugroziti naknadu štete, sudska tijela mogu iz predostrožnosti naložiti oduzimanje pokretne i nepokretne imovine navodnog počinitelja povrede, uključujući i blokiranje njegovih bankovnih računa i ostalih sredstava. U tu svrhu, nadležna tijela mogu naložiti dostavljanje bankovnih, financijskih ili poslovnih dokumenata ili primjereni pristup odgovarajućim informacijama.

3. U pogledu mjera iz stavaka 1. i 2., sudska tijela ovlaštena su zahtijevati od podnositelja zahtjeva predočenje razumno dostupnih dokaza kako bi se s dovoljnom sigurnošću mogla uvjeriti da je podnositelj zahtjeva nositelj prava i da je pravo podnositelja zahtjeva povrijeđeno ili da je takva povreda neminovna.”

Poljsko pravo

11 Članak 479.[89] ustawe - Kodeks postępowania cywilnego (Zakon o građanskom postupku) od 17. studenoga 1964. (Dz. U. 1964., br. 43, pozicija 296.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (Dz. U. iz 2020., pozicija 1575.) (u daljnjem tekstu: Zakonik o parničnom postupku), u stavcima 1. i 2. predviđa:

„1. Odredbe iz ovog odjeljka primjenjuju se na predmete koji se odnose na zaštitu autorskog prava i srodnih prava, zaštitu pravâ intelektualnog vlasništva i zaštitu drugih prava koja se odnose na nematerijalnu imovinu (predmeti o intelektualnom vlasništvu).

2. U smislu ovog odjeljka predmetima o intelektualnom vlasništvu smatraju se i predmeti koji se odnose na:

1. sprečavanje nepoštenog tržišnog natjecanja i njegovo suzbijanje;

[…]”

12 Članak 479.[112] Zakonika o građanskom postupku glasi:

„Odredbe koje se odnose na obveznika pružanja informacija primjenjuju se na svaku osobu, uključujući tuženika, koja raspolaže informacijama iz članka 479.[113] ili koja ima pristup tim informacijama."

13 U skladu s člankom 479.[113] stavcima 1. i 2. Zakona o parničnom postupku:

„1. Na zahtjev nositelja prava, ako taj nositelj uvjerljivo dokaže da postoje okolnosti svojstvene povredi prava intelektualnog vlasništva, sud može, prije pokretanja postupka koji se odnosi na tu povredu prava intelektualnog vlasništva ili tijekom tog postupka do završetka rasprave u prvostupanjskom postupku, zatražiti od počinitelja povrede da pruži informacije o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga kad je to nužno za potrebe nositeljeva postupka.

2. Ako sud postavi zahtjev za pružanje informacija prije postupka koji se odnosi na povredu prava intelektualnog vlasništva, taj postupak treba pokrenuti najkasnije jedan mjesec od datuma izvršenja odluke koja se odnosi na taj zahtjev za pružanje informacija."

14 Članak 1. ustawe o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima) od 4. veljače 1994. (Dz. U. 1994., br. 24, pozicija 83.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (Dz. U. iz 2021., pozicija 1062.), određuje:

„1. Predmet autorskog prava je svako izražavanje osobne stvaralačke aktivnosti u bilo kojem obliku, neovisno o njegovoj vrijednosti, namjeni i načinu izražavanja (djelo).

2. Predmet autorskog prava su osobito djela:

[…]

(2) djela likovne umjetnosti;

2^1. Može se zaštititi samo način izražavanja; otkrića, ideje, postupci, metode i načela rada te matematički koncepti nisu zaštićeni.

[…]

4. Stvaratelju se zaštita dodjeljuje neovisno o bilo kakvim formalnostima."

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 Osoba TB fizička je osoba koja u svojim internetskim trgovinama prodaje ukrasne predmete. U okviru svoje djelatnosti prodaje strojno proizvedene reprodukcije slika A, B i C koje je sama izradila. Svaka od tih slika sadržava jednostavnu sliku koja se sastoji od ograničenog broja boja, geometrijskih oblika i kratkih rečenica. U tom pogledu, slike A, B i C sadržavaju redom sljedeće rečenice: „*Mój dom moje zasady*" („Moj dom, moja pravila"); „*Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem*" („Savršene osobe ne postoje, pa ipak ja sam jedna od njih") i „*W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości* („U našem domu jutrom se čuje tapkanje nožica. Uvijek miriše po

ukusnim kolačima. Mnogo je obveza, puno zabave i ljubavi”). Osoba TB poziva se na to da je autorica tih slika koje, prema njezinu mišljenju, čine „djela” u smislu zakonodavstva o autorskom pravu.

16 Društva Castorama Polska i Knor stavljaju na tržište reprodukcije navedenih slika (u daljnjem tekstu: reprodukcije o kojima je riječ u glavnom postupku). Vjerne reprodukcije slika A i B prodaju se u internetskoj trgovini i u trgovinama Castorama Polska, a dobavlja ih Knor. Društvo Castorama Polska također prodaje slike društva Knor, koje sadržavaju tekst istovjetan onomu na slici C, ali koje imaju određene razlike u grafici i vrsti fonta u odnosu na njega. Ni u reprodukcijama o kojima je riječ u glavnom postupku ni u samim slikama koje su njihov predmet ne navodi se autor ili podrijetlo predmetnog proizvoda. Osim toga, osoba TB nije dala svoju suglasnost za te reprodukcije ni za njihovu prodaju od strane društava Castorama Polska i Knor.

17 Osoba TB uputila je 13. listopada 2020. opomenu Castorami da prestane s povredama autorskih imovinskih i moralnih prava na „djela” čija je ona autorica.

18 Osoba TB podnijela je 15. prosinca 2020. sudu koji je uputio zahtjev, na temelju članka 479[113]. Zakonika o građanskom postupku, zahtjev da se društvima Castorama Polska i Knor naloži da dostave informacije, koje se odnose na predmetne reprodukcije, o distribucijskim mrežama te količini zaprimljene i naručene robe, kao i potpun popis prodavatelja robe ili pružatelja usluga, datum puštanja robe u promet u fizičkim trgovinama i internetskoj trgovini društva Castorama Polska te njihovu količinu i prihod ostvaren od prodaje navedene robe, s podjelom na prodaju u fizičkim trgovinama i internetsku prodaju.

19 Osoba TB navela je da je nositelj imovinskih i moralnih autorskih prava na predmetne reprodukcije te da su te informacije nužne za podnošenje zahtjeva zbog povrede njezinih autorskih prava i, podredno, zahtjeva za naknadu štete zbog nepoštenog tržišnog natjecanja.

20 Društvo Castorama Polska pred sudom koji je uputio zahtjev zatražilo je da se taj zahtjev za pružanje informacija odbije i da se eventualno doseg sudske odluke ograniči što je više moguće, pri čemu je istaknulo da se potonja mora strogo ograničiti na „djela” u smislu zakonodavstva o autorskom pravu te je osporilo samu mogućnost da se slike koje su predmet reprodukcija o kojima je riječ u glavnom postupku kvalificiraju kao „djela” u smislu tog zakonodavstva. Zatražilo je i zaštitu poslovne tajne te tvrdi da osoba TB nije dokazala da ima autorska imovinska prava na te reprodukcije. Prema mišljenju društva Castorama Polska, intelektualne tvorevine na koje se odnosi zahtjev osobe TB nisu originalne jer ta osoba nije dokazala da je ispunjen uvjet njihove novosti. Prihvaćanje tog zahtjeva stoga bi značilo da se „idejama” i „konceptima” može dodijeliti autorskopravna zaštita s obzirom na to da su slike koje su predmet navedenih reprodukcija trenutačni trend za takozvane „pojednostavnjene motivirajuće grafike” s „banalnim rečenicama”. Osim toga, društvo Castorama Polska smatra da su svi grafički elementi tih slika banalni, ponavljaju se i ni na koji način ne pokazuju originalnost, bilo u pogledu svojeg sastava, boja i fonta u odnosu na druge slike dostupne na tržištu.

21 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se dokazi koje je podnijela osoba TB sastoje samo, s jedne strane, od ispisâ stranica njezine internetske stranice na kojima se prikazuju proizvodi koji se prodaju u njezinim internetskim trgovinama i računa izdanih od 2014. te, s druge strane, od ispisâ internetskih stranica društva Castorama Polska i računa koji se odnose na prodaju slika u internetskoj trgovini potonjeg društva.

22 U svrhu ispitivanja zahtjeva osobe TB u okviru glavnog postupka, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tumačenju članka 8. stavka 1. Direktive 2004/48, osobito o tome treba li, u okviru postupka povodom zahtjeva za pružanje informacija pokrenutog na temelju te odredbe, činjenica da je zainteresirana osoba nositelj prava intelektualnog vlasništva na koje se poziva u prilog svojem zahtjevu biti u potpunosti dokazana ili je dovoljan „*prima facie* dokaz".

23 U tim je okolnostima Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 8. stavak 1. u vezi s člankom 4. stavkom 1. Direktive [2004/48] tumačiti na način da se odnosi na mjeru zaštite prava intelektualnog vlasništva koja se priznaje samo ako se u okviru tog ili drugog postupka utvrdi da nositelj prava ima pravo na intelektualno vlasništvo?

U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje:

2. Treba li članak 8. stavak 1. Direktive u vezi s člankom 4. stavkom 1. Direktive [2004/48] tumačiti na način da je dovoljan *prima facie* dokaz da se ta mjera odnosi na postojeće pravo intelektualnog vlasništva te da nije potrebno dokazivati tu okolnost, osobito ako je zahtjevu za pružanje informacija o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga prethodio zahtjev za naknadu štete zbog povrede prava intelektualnog vlasništva?"

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

24 Austrijska vlada osporava dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku jer tumačenje članka 8. Direktive 2004/48 nije potrebno za rješavanje spora u glavnom postupku.

25 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, postupak predviđen člankom 267. UFEU-a sredstvo je suradnje između Suda i nacionalnih sudova na temelju kojeg Sud nacionalnim sudovima pruža elemente za tumačenje prava Unije koji su im potrebni za rješavanje sporova koji se pred njima vode (presuda od 20. lipnja 2013., Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, t. 26. i navedena sudska praksa i od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, t. 47. i navedena sudska praksa).

26 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je u okviru tog postupka isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi glavni postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da uvažavajući posebnosti svakog predmeta ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Prema tome, ako se postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku. Iz navedenog proizlazi da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o prethodnom pitanju koje je postavio nacionalni sud samo kad je očito da traženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora iz glavnog postupka, kada je problem hipotetske naravi ili kad Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su potrebni kako bi na koristan način odgovorio na pitanja koja su mu postavljena (presuda od 3. lipnja 2021., BalevBio, C-76/20, EU:C:2021:441, t. 46. i navedena sudska praksa).

27 Iz ustaljene sudske prakse također proizlazi da potreba za davanjem tumačenja prava Unije koje će biti korisno nacionalnom sudu zahtijeva da taj sud odredi činjenični i regulatorni okvir u koji ulaze pitanja koja postavlja ili da barem objasni činjenične pretpostavke na kojima se ta pitanja temelje. Usto, u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku moraju se navesti točni razlozi koji su nacionalni sud naveli na to da postavi pitanje o tumačenju prava Unije i da ocijeni nužnim upućivanje prethodnog pitanja Sudu (presuda od 1. kolovoza 2022., Roma Multiservizi i Rekeep, C-332/20, EU:C:2022:610, t. 43. i navedena sudska praksa).

28 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev dovoljno jasno izlaže pravni i činjenični kontekst i razloge koji su ga naveli da se zapita o tumačenju određenih odredaba koje smatra potrebnima kako bi mogao donijeti svoju odluku. Konkretno, nije očito da zatraženo tumačenje nema nikakve veze s glavnim postupkom ili da je problem koji je istaknut hipotetski.

29 Iz toga slijedi da je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

O prethodnim pitanjima

30 Svojim dvama prethodnim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 8. stavak 1. Direktive 2004/48 tumačiti na način da tužitelj u okviru postupka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva treba dokazati, u svrhu zahtjeva za pružanje informacija na temelju tog članka 8., da je nositelj predmetnog prava intelektualnog vlasništva ili je dovoljno da podnese *prima facie* dokaz da je nositelj tog prava intelektualnog vlasništva, osobito kad zahtjev za pružanje informacija prethodi podnošenju zahtjeva za naknadu štete zbog povrede prava intelektualnog vlasništva.

31 Tom direktivom zakonodavac Unije odlučio je osigurati visoku razinu zaštite intelektualnog vlasništva na unutarnjem tržištu (presuda od 18. prosinca 2019., IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, t. 38.) i provesti minimalno usklađivanje u pogledu poštovanja prava intelektualnog vlasništva općenito (presuda od 9. srpnja 2020., Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, t. 36.).

32 Valja podsjetiti na to da članak 8. stavak 1. točka (a) navedene direktive predviđa da države članice osiguravaju da, u okviru postupaka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva i kao odgovor na opravdan i razmjeran zahtjev tužitelja, nadležna sudska tijela mogu narediti da informaciju o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga koje povrjeđuju prava intelektualnog vlasništva treba pružiti počinitelj povrede i/ili bilo koja druga osoba za koju je utvrđeno da na komercijalnoj razini posjeduje robu koja povrjeđuje pravo.

33 Stoga, kad je riječ o tekstu te odredbe, valja utvrditi da ona sama po sebi ne predviđa obvezu za tužitelja da dokaže da je nositelj predmetnog prava intelektualnog vlasništva.

34 Na temelju članka 4. Direktive 2004/48, osobe ovlaštene za podnošenje zahtjeva za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih u poglavlju II. te direktive moraju biti obuhvaćene jednom od četiriju kategorija osoba odnosno tijela navedenih u točkama (a) do (d) tog članka. Te kategorije obuhvaćaju, kao prvo, nositelje prava intelektualnog vlasništva, u skladu s odredbama mjerodavnog prava, kao drugo, sve druge osobe koje su ovlaštene koristiti ta prava, a posebno stjecatelje licencije, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava, kao treće, tijela za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj

mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava i, kao četvrto, profesionalne organizacije za zaštitu prava kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava.

35 Budući da se članak 4. točka (a) te direktive odnosi na „nositelje prava intelektualnog vlasništva”, ta se odredba može shvatiti na način da tužitelj, u okviru primjene članka 8. navedene direktive, treba dokazati da je doista nositelj predmetnog prava intelektualnog vlasništva.

36 Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u svrhu tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (presuda od 22. prosinca 2022., Quadrant Amroq Beverages, C-332/21, EU:C:2022:1031, t. 42.).

37 Stoga, u svrhu tumačenja članka 8. stavka 1. Direktive 2004/48, valja ispitati kontekst te odredbe kao i ciljeve te direktive.

38 Što se tiče standarda dokazivanja koji se zahtijeva radi primjene „mjera, postupaka i pravnih sredstava” predviđenih u poglavlju II. Direktive 2004/48, iz, među ostalim, članka 6. te direktive proizlazi da, kako bi protivna stranka podnijela zahtjev za otkrivanje dokaza, podnositelj zahtjeva mora predočiti „razumno dostupne dokaze dovoljne da podupru [svoje] tvrdnje”. Članak 7. navedene direktive zahtijeva da, u svrhu podnošenja zahtjeva za privremene mjere očuvanja dokaza, podnositelj zahtjeva dostavi „razumno dostupne dokaze kako bi podupr[o] svoje tvrdnje da je [njegovo] pravo intelektualnog vlasništva povrijeđeno”. Naposljetku, članak 9. te direktive, koji se odnosi na privremene mjere i mjere predostrožnosti, u svojem stavku 3. predviđa da su sudska tijela ovlaštena zahtijevati od podnositelja zahtjeva predočenje „razumno dostupnih dokaza kako bi se s dovoljnom sigurnošću mogla uvjeriti da je podnositelj zahtjeva nositelj prava i da je pravo podnositelja zahtjeva povrijeđeno ili da je takva povreda neminovna”.

39 Kad je riječ o cilju, iz uvodnih izjava 10. i 13. te direktive proizlazi da je njezin cilj usklađivanje zakonodavstava država članica radi osiguravanja visoke, jednake i istovrsne razine zaštite intelektualnog vlasništva. Odredbama te direktive uređuju se aspekti prava intelektualnog vlasništva koji su usko povezani, s jedne strane, s provedbom tih prava i, s druge strane, njihovom povredom, zahtijevajući postojanje učinkovitih pravnih sredstava čija je svrha sprječavanje, prestanak i otklanjanje povrede postojećeg prava intelektualnog vlasništva (presuda od 18. prosinca 2019., IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, t. 38. i 40.).

40 U tom pogledu valja naglasiti da je postupak podnošenja zahtjeva za pružanje informacija u korist nositelja prava intelektualnog vlasništva predviđen člankom 8. stavkom 1. Direktive 2004/48 samostalni postupak (vidjeti u tom smislu presudu od 17. lipnja 2021., M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, t. 81. i 82.).

41 Također prema sudskoj praksi Suda, kako bi se osigurala visoka zaštita intelektualnog vlasništva, valja odbaciti tumačenje koje priznaje pravo na informaciju predviđeno člankom 8. stavkom 1. Direktive 2004/48 samo u okviru postupka za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva jer takva razina zaštite ne može biti zajamčena ako nije moguće ostvariti to pravo na informaciju i u okviru zasebnog postupka pokrenutog nakon pravomoćnog okončanja postupka u kojemu je utvrđena povreda prava intelektualnog vlasništva (presuda od 18. siječnja 2017., NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, t. 24.).

42 Sud je pojasnio da isto rasuđivanje valja primijeniti kad je riječ o zasebnom postupku koji prethodi tužbi za naknadu štete u kojem tužitelj na temelju članka 8. stavka 1. točke (c) Direktive 2004/48 zahtijeva informacije koje mu upravo omogućuju uspješno podnošenje tužbe protiv navodnih počinitelja povrede (presuda od 17. lipnja 2021., M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, t. 82.).

43 Usto, Sud je presudio da se pravom na informaciju, predviđenim u članku 8. stavku 1. Direktive 2004/48, konkretizira temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek, koje je zajamčeno u članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, te osigurava djelotvorno ostvarenje temeljnog prava na vlasništvo, čiji je dio pravo intelektualnog vlasništva zaštićeno u članku 17. stavku 2. Povelje. Stoga to pravo na informaciju omogućuje nositelju prava intelektualnog vlasništva da utvrdi tko povrjeđuje to pravo i da poduzme nužne mjere, kao što je podnošenje zahtjeva za određivanje privremenih mjera iz članka 9. stavaka 1. i 2. te direktive ili naknadu štete iz članka 13. navedene direktive kako bi zaštitio to pravo intelektualnog vlasništva (vidjeti u tom smislu presudu od 17. lipnja 2021., M. I. C. M., C-597/19, EU:C:2021:492, t. 83.). Naime, bez potpunog poznavanja dosega povrede svojeg prava intelektualnog vlasništva, nositelj navedenog prava intelektualnog vlasništva ne može točno odrediti iznos naknade štete na koju ima pravo zbog te povrede.

44 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 41. svojeg mišljenja, iz te sudske prakse u cjelini jasno proizlazi da valja razlikovati ulogu zahtjeva za pružanje informacija na temelju članka 8. Direktive 2004/48 od uloge tužbe za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva.

45 Svrha zahtjeva za pružanje informacija iz članka 8. Direktive 2004/48 razlikuje se od svrhe tužbe za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva. Kad bi se na taj zahtjev primjenjivali isti zahtjevi u pogledu dokazivanja kao na tužbu za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva, zasebni postupak uspostavljen tim člankom 8., koji predstavlja posebnost prava Unije, izgubio bi velik dio svoje praktične korisnosti.

46 Osim toga, kako bi se pojasnila dostatnost dokaza podnesenih u okviru postupka zahtjeva za pružanje informacija predviđenog člankom 8. te direktive, valja uzeti u obzir narav prava intelektualnog vlasništva na koje se poziva i eventualne posebne formalnosti koje uvjetuju svojstvo nositelja tog prava.

47 To također proizlazi iz uvodne izjave 17. navedene direktive, u kojoj se navodi da bi tako predviđene mjere, postupke i pravna sredstva trebalo odrediti u svakom slučaju na takav način da se propisno vodi računa o posebnim značajkama tog slučaja, uključujući i posebna obilježja svakog prava intelektualnog vlasništva i, kada je primjereno, namjernu ili nenamjernu prirodu povrede.

48 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev navodi da je u glavnom postupku riječ o autorskom pravu na koje se poziva osoba TB.

49 U tom pogledu, uvodna izjava 19. Direktive 2004/48 osim toga naglašava da „autorsko pravo postoji od samog stvaranja djela i ne zahtijeva formalnu registraciju”.

50 Što se tiče autorskog prava, iz sudske prakse Suda koja se odnosi na Direktivu 2001/29 proizlazi da se pojam „djelo” sastoji od dvaju elemenata. S jedne strane, taj pojam zahtijeva originalni predmet koji je vlastita intelektualna tvorevina autora i, s druge strane, on zahtijeva izraz te tvorevine. Kada je riječ o prvom elementu, nužno je i dovoljno da predmet, da bi ga se moglo smatrati originalnim, odražava osobnost autora koja se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka.

Što se tiče drugog elementa, pojam „djelo” iz Direktive 2001/29 nužno podrazumijeva postojanje predmeta koji je moguće dovoljno precizno i objektivno utvrditi (vidjeti u tom smislu presudu od 11. lipnja 2020., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, t. 22. do 25.).

51 Na sudu koji je uputio zahtjev je da ispita je li osoba TB podnijela dostatne dokaze kojima se utvrđuje da je ona nositelj predmetnog prava intelektualnog vlasništva.

52 U tom smislu, člankom 3. stavkom 1. Direktive 2004/48 određuje se da mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni u njezinu poglavlju II. moraju biti, među ostalim, pošteni i pravični i ne smiju biti nepotrebno skupi. Nadalje, u skladu s člankom 3. stavkom 2. te direktive, te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvraćati od povrede te se moraju primjenjivati na takav način da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe. Prema tome, navedenom se odredbom nalaže državama članicama, a u konačnici i nacionalnim sudovima, da ponude jamstva čiji je cilj osobito da mjere i postupci iz članka 8. navedene direktive ne budu zloupotrijebljeni (presuda od 28. travnja 2022., Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, t. 43.).

53 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev dužan je ocijeniti opravdanost i proporcionalnost zahtjeva za pružanje informacija koji mu je podnesen te provjeriti je li tužitelj u glavnom postupku zloupotrijebio taj zahtjev. U tu svrhu, na tom je sudu da pravilno uzme u obzir sve objektivne okolnosti glavnog predmeta (vidjeti u tom smislu presudu od 12. rujna 2019., Bayer Pharma (C-688/17, EU:C:2019:722, t. 70.).

54 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 48. svojeg mišljenja, u slučaju da sud koji je uputio zahtjev utvrdi da postoji zlouporaba prava, on treba uskratiti korištenje pravom na informaciju predviđenim u članku 8. Direktive 2004/48.

55 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 8. stavak 1. Direktive 2004/48 treba tumačiti na način da tužitelj u okviru postupka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva u skladu s tom odredbom treba, u svrhu zahtjeva za pružanje informacija na temelju tog članka 8., predočiti sve razumno dostupne dokaze koji omogućuju sudu kojem je podnesen taj zahtjev da se s dovoljnom sigurnošću uvjeri da je nositelj tog prava, podnošenjem dokaza koji su prikladni s obzirom na narav navedenog prava i eventualne primjenjive posebne formalnosti.

Troškovi

56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 8. stavak 1. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva

treba tumačiti na način da:

tužitelj u okviru postupka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva u skladu s tom odredbom treba, u svrhu zahtjeva za pružanje informacija na temelju tog članka 8., predočiti

sve razumno dostupne dokaze koji omogućuju sudu kojem je podnesen taj zahtjev da se s dovoljnom sigurnošću uvjeri da je nositelj tog prava, podnošenjem dokaza koji su prikladni s obzirom na narav navedenog prava i eventualne primjenjive posebne formalnosti.

Potpisi